

Izzivi organiziranja in vodenja več-občinskih projektov

Branka Bensa

Eko-park d.o.o. Lendava, javno podjetje / Öko-park Kft. Lendava, közhasznú vállalat
branka.bensa@eko-park.si

Povzetek

Občine so se v preteklih desetih ali petnajstih letih prav zaradi možnosti koriščenja evropskih virov sredstev pogosto srečevale s potrebo po oblikovanju investicij v projekte. Na ta način so izvedle veliko število najrazličnejših projektov in pridobile veliko izkušenj, vendar so praktična znanja le redko povezana z ugotovitvami in priporočili teorije projektne managementa. Čeprav je termin projekt v občinah vsakodnevno uporabljen in izkušen že precej, je strukturiranih znanj s področja projektne managementa pri občinskih kadrih še vedno premalo. Hkrati pa se teorija projektne managementa v preteklosti ni ukvarjala dovolj poglobljeno z modeli, ki bi bili občinam v pomoč pri oblikovanju in izvajanju projektov. Posebej je to značilno za področje več-občinskih projektov, ki so običajno ne le organizacijsko, temveč tudi tehnično, tehnološko in izvedbeno zahtevnejši, bolj kompleksni in dolgotrajnejši. Namen prispevka ni oblikovanje modela ali rešitev, temveč zgolj opozoriti na problematiko in ponuditi nekaj izhodišč za nadaljnje raziskovanje in razvijanje tega področja.

Ključne besede: projekt, občinski projekt, evropski skladi, več-občinski projekt, organiziranost projekta

1. Uvod

Projekti so potreben del poslovnega sistema in poslovni proces, ki omogoča realizacijo strategij in doseganje konkurenčnih prednosti organizacij, ki projekte izvajajo. To velja tako v konkurenčnem podjetniškem okolju kot tudi javnem okolju, ki se mora obnašati vse bolj podjetniško. Država, regija ali občina se morajo vesti podjetniško in se zavedati, da so konkurenčne prednosti pomembne za doseganje zelenega razvoja le-te. Konkurenčno prednost podjetje doseže z razvojem novih produktov ali novih tržnih poti, medtem ko država ali regija lahko doseže konkurenčno prednost s tem, da zagotovi najsodobnejšo infrastrukturo in postopke, ki gospodarstvu omogočajo učinkovito poslovanje, civilni družbi pa kakovostno bivanje.

Zakaj lahko v javnem sektorju govorimo o konkurenčnih prednostih? V današnjem času vsesplošne globalizacije, hitrega pretoka informacij in blaga ter nefiksiranosti na lokacijo, je izbira lokacije za poslovanje ali bivanje odvisna od razmer, ki jih lokacija ponuja. Z lokacijo mislimo na občino, regijo, državo. Da bi le-ta obdržala ali pritegnila zeleni nivo prebivalstva in gospodarstva mora najmanj zagotoviti ustrezno infrastrukturo in postopke prej ali istočasno kot to zagotavljajo druge lokacije, sicer bodo ljudje in gospodarstvo šli živeti in poslovati na drugo lokacijo, s tem pa prva lokacija izgublja. Proces je podoben kot pri podjetju. Podjetje, ki ne izvaja aktivnosti za doseganje konkurenčnih prednosti, bo prešlo v fazo kulminacije rasti in kasneje lahko tudi v ukinitve poslovanja. Pri podjetju se odsotnost aktivnosti za doseganje konkurenčnih prednosti odraža na videz bolj drastično, saj pride do propada ali ukinitve podjetja. V javnem sektorju ne moremo govoriti o ukinitvi občine, regije ali države, lahko pa govorimo o kulminaciji rasti ali krizi le-te, ta pa lahko ima še širše in dolgotrajnejše posledice, saj zajame večje število ljudi.

Nekonkurenčnost države, regije ali občine vpliva na višjo stopnjo brezposelnosti, na nižji standard prebivalstva, nižjo izobrazbeno strukturo itd.

Kako dosegamo konkurenčno prednost? Konkurenčno prednost dosegamo skoraj izključno s projekti. Tako podjetje kot tudi občina, regija ali država morajo imeti ustrezno vizijo in iz nje izpeljano strategijo, ki jo udejanjamo s projekti.

Problem, ki ga bomo skozi prispevek osvetlili, so izzivi organiziranja in vodenja občinskih in več-občinskih projektov z osredotočenostjo na projekte, ki so financirani s sredstvi Evropske unije.

2. Občine, evropska sredstva in projekti

2.1. Občine

Občine so del javnega sektorja in opravljajo naloge, ki so nanje prenesene z zakonom. Med nekaj pomembnejšimi nalogami lahko navedemo naslednje: omogočati pogoje za gospodarski razvoj občine, varstvo okolja, gradnja lokalnih cest in lokalne javne infrastrukture za potrebe javnih služb, organiziranje javnih služb, izobraževanje in socialno skrbstvo, itd.

Zakon o lokalni samoupravi natančno navaja, da se občina lahko ustanovi, če šteje vsaj 5.000 prebivalcev oz. v izjemnih primerih tudi, če šteje več kot 2.000 prebivalcev. V praksi pa smo bili pri ustanavljanju občin večkrat priča kršenju teh zakonskih določil, saj več kot polovica občin v Sloveniji šteje manj kot 5.000 prebivalcev, 25 občin je celo takih, ki ne štejejo niti 2.000 prebivalcev. Najmanjša občina šteje zgolj 315 prebivalcev.

Glede na zahtevnost in obsežnost nalog, ki jih

občinam nalaga zakonodaja, je težko pričakovati, da bi občine opravljale vse naloge enako kakovostno in z enako dinamiko. Predvsem se pojavlja dvom v sposobnost financiranja in opravljanja nalog v manjših občinah. Čeprav velikost ni zmeraj merodajna za uspešnost občine, pa je pomanjkanje strokovnih kadrov in finančnih sredstev realen problem precejšnjega števila občin. Občine bi se morale zato pogosteje posluževati outsoursinga, vendar ta ni poceni. To nas privede do razmišljanja, da bi se morale občine pogosteje združevati pri opravljanju posameznih funkcij, pripravi in izvedbi določenih nalog ter nenazadnje tudi in predvsem pri načrtovanju in izvedbi investicijskih in razvojnih projektov.

2.2. Projekti, sofinancirani z evropskimi sredstvi

Slovenija je vstopila v Evropsko skupnost leta 2004. Že nekaj let pred formalnim vstopom v EU je bila deležna predpristopne pomoči iz nekaterih evropskih skladov. V obdobju finančne perspektive Evropske unije 2007-2013 pa je kot enakopravna članica EU koristila sredstva evropskih skladov, katerih pomemben delež je bil, in še je, namenjen prav sofinanciranju različnih projektov javnega sektorja, torej tudi občin. Hkrati z možnostmi črpanja evropskih sredstev, ki so vezana na izvedbo posameznih investicijskih, razvojnih, izobraževalnih projektov, projektov ohranjanja naravne ali kulturne dediščine in številnih drugih, smo v Sloveniji v večjem obsegu začeli uporabljati izraz projekt.

Opredelitev pojma projekt je skoraj toliko kot je avtorjev literature, vendar so si vse definicije podobne, iz česar lahko izpeljemo ugotovitev, da je projekt vsaka ciljno naravnana aktivnost, ki ima svoj začetek in konec, omejena finančna sredstva in omejene kadrovske resurse, ima svojo lastno interdisciplinarno organizacijo in je podvržen tveganjem. Projekti so vedno usmerjeni v ustvarjanje nečesa novega kar se potem prenese v neko utečeno dejavnost ali rabo.

S projekti se v zadnjem času srečujemo zelo pogosto. Še posebno se je njegova uporaba razmahnila v zadnjih letih v javnem sektorju. Uporaba termina projekt je postala že del vsakodnevnega izrazoslovja javnega sektorja, vendar najpogosteje v povezavi s koriščenjem sofinanciranja evropskih sredstev. Izhajajoč iz tega lahko razumemo, zakaj v javnosti pogosto prepoznamo razumevanje termina projekt kot neko investicijo ali aktivnost, ki je sofinancirana s sredstvi evropskih skladov. Pogosta je tudi raba besedne zveze »evropski projekt«, ki ne pomeni projekta, ki je izveden v Evropi, temveč predstavlja projekt, ki je sofinanciran z evropskimi sredstvi.

2.3. Projekti občin

Evropska sredstva so sicer namenjena tako koriščenju s strani javnih kot privatnih subjektov, pri čemer so sredstva kohezijskega sklada v Sloveniji namenjena izključno javnim projektom, torej javnim upravičencem, saj se javno zasebna partnerstva niso uveljavila. Sredstva drugih skladov so v Sloveniji prav tako v večjem delu namenjena javnemu sektorju. S tem ni nič narobe, če so

ta sredstva porabljena učinkovito in je njihova poraba razvojno strateško usmerjena. S tem lahko posredno in neselektivno dosegamo učinke, ki koristijo gospodarstvu, ki je dejanski nosilec razvoja, gospodarske rasti in življenjskega standarda neke občine, regije ali države.

Številne občine so v zadnjih letih izvedle že celo vrsto različnih t.i. evropskih projektov najrazličnejših vsebin, trajanj in vrednosti. Različne so tudi uporabljene organizacijske oblike in oblike vodenja projektov. Samozavest javnega sektorja ter občin na področju projektnega managementa je zrasla tako visoko, da je splošno mnenje občinskih struktur, da so že osvojili vsa potrebna znanja in izkušnje s področja projektnega managementa in se lahko uspešno spopadejo z zasnovo, pripravo in vodenjem še tako zahtevnega evropskega projekta. Žal, se v praksi hitro izkaže, da temu ni tako. Še posebej izrazito se težave pokažejo pri več-občinskih projektih, ki jih v partnerstvu izvaja več občin skupaj.

Kljub številnim izkušnjam, občinski kadri pogosto ne premorejo osnovnega znanja s področja projektnega managementa. Občine največkrat zasnujejo projekt tako, da je skladen z zakonodajo – zakonom o lokalni samoupravi in zakonom o javnih financah ter ustrezno zahtevam razpisa, ki omogoča koriščenje evropskih sredstev. Temu ustrezno prilagodijo tudi osnovno organizacijo in vodenje projekta, pri čemer sta organiziranost in projektni management zapostavljena kot nepomembna, sama izvedba pa pogosto precej odstopa od, čeprav površno, načrtovane organizacijske strukture. To nas navede k razmišljanju, da bi bilo dobro proučiti izzive, s katerimi se občine srečujejo pri projektih, ki jih načrtujejo in izvajajo ter predlagati model, ki bi jim bil kot vodilo in pomoč.

Res pa je, da so projekti usmerjeni v ustvarjanje nečesa novega in pogosto gre za enkratno aktivnost, zato lahko trdimo, da ni dveh povsem enakih projektov. Nekatere lastnosti projektov so si tako različne, da zanje ne moremo uporabiti enakih metod, zahtevajo namreč različne pristope, različne načine merjenja, organiziranosti itd. Kljub temu imajo projekti nekatere zelo tipične lastnosti, ki so si zelo podobne pri vseh projektih, druge značilnosti so spet enotne za določen tip projekta. Trdimo, da so nekatere značilnosti, ki veljajo za projektni management za javni sektor nekoliko specifične glede na značilnosti, ki veljajo za projektni management za gospodarstvo. Pri tem izhajamo iz značilnosti javnega sektorja oz. v našem primeru občin in več-občinskih »evropskih projektov«.

3. Značilnosti in izzivi občinskih projektov

3.1. Načrtovanje občinskih projektov

Občine predstavljajo samostojno samoupravno vodstveno telo lokalne skupnosti in samostojno opravljajo naloge v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi. Občine svoje načrte in cilje opredelijo v proračunih, načrtih razvojnih programov in načrtih pridobivanja nepremičnega in premičnega premoženja. Proračuni so oblikovani s strani lokalne uprave posamične občine in sprejeti na

občinskih svetih občin. Razvojni in investicijski načrti posamezne občine se ne usklajujejo z razvojnimi in investicijskimi načrti drugih občin, regije ali države. Zajemajo predvsem lokalne interese posamične občine, pripravlja pa jih občinska uprava pod vodstvom župana. Tako se tudi izvajajo v okvirih posamezne občine in v skladu s finančnimi, kadrovske in političnimi cilji in možnostmi le-te. Izvajanje je povsem neodvisno od načrtov druge, čeprav morda sosednje občine.

Za izvedbo investicije je kot odgovorna oseba občine odgovoren župan, ki lahko podeli odgovornost za operativno pripravo in izvedbo investicije določeni službi ali osebi znotraj občinske uprave, lahko pa tudi zunanji osebi ali organizaciji po pogodbi.

Občine izvajajo vse načrtovane aktivnosti v okvirjih sprejetega proračuna. To velja prav tako za večje in finančno zahtevnejše aktivnosti, investicije in projekte. Planirano investicijo torej občina izvaja samostojno ter v skladu s sprejetim proračunom in spremljajočimi dokumenti.

Vsako investicijo mora občina opredeliti v ustreznem investicijskem dokumentu, ki ga zahteva Uredba o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ. Zahtevnost in obsežnost investicijskega dokumenta je odvisna od vrednosti investicije in je natančno opredeljena v navedeni uredbi. Temeljni dokument na podlagi katerega se investicija lahko umesti v proračun je dokument identifikacije investicijskega projekta. Ta je zahtevan za investicijske projekte vrednosti nad 300.000,00 EUR. V kolikor je investicijska vrednost višja od 500.000,00 EUR je potrebno izdelati še investicijski program, v primeru da investicijska vrednost presega 2.500.000,00 EUR pa tudi predinvesticijsko zasnovano. V primeru projektov, ki so financirani iz kohezijskega sklada, pa ministrstva od občin zahtevajo še študijo izvedljivosti.

Za večje investicijske projekte občine običajno poskušajo pridobiti zunanje vire, financirati jih skušajo predvsem z viri sredstev EU, ki so nepovratni vir. Ta vir sredstev lahko pridobijo na različnih razpisih ali neposredno, vendar vedno pod točno določenimi in v naprej znanimi pogoji. V primeru projektov, ki so financirani iz sredstev evropske unije, je ob zgoraj predpisani investicijski dokumentaciji potrebno izdelati še prijavo projekta, ki mora biti pripravljena skladno z zahtevami razpisa, največkrat je to zelo natančno določeno in vodenje projekta pogosto ni potrebno opredeliti, občine pa se s tem ne ukvarjajo. Medtem, ko so glede zahtevane investicijske dokumentacije pravila zelo jasno postavljena, pa teh za način organiziranja in vodenja projektov ni.

3.2. Sodelovanje in povezovanje občin v več-občinski projekt

Vsi projekti niso primerni za partnersko izvajanje ali pa s partnerskim povezovanjem ne bi dosegli bistvenih sinergijskih učinkov. Povezovanje takrat ni smiselno saj vsako sodelovanje zahteva dodatne organizacijske napore in usklajevanja. Primeri takih projektov so manjši in manj zahtevni investicijski ali razvojni projekti ter

izrazito lokalno usmerjeni projekti financirani iz lastnih virov sredstev. Tudi v primerih z evropskimi sredstvi ali iz državnih virov financiranih projektov partnerstva niso potrebna niti primerna, če gre za izrazito lokalno usmerjen projekt. Taki projekti so lahko izgradnja ali obnova odseka lokalne ceste, izgradnja odseka kanalizacijskega omrežja, izgradnja ali obnova neke javne zgradbe z lokalno funkcijo in podobni.

Vse pogosteje pa je eden izmed pogojev za kandidiranje na evropske vire sredstev projektno partnerstvo. V novi finančni perspektivi pričakujemo, da bo večji poudarek prav na povezovanju in več-občinskih projektih, torej se bodo občine soočile s potrebo po tesnejšem sodelovanju in povezovanju v več-občinske projekte.

Pri sofinanciranju večjih infrastrukturnih investicijskih projektov, ki so hkrati finančno zahtevnejši, se občine poslužujejo virov sredstev iz kohezijskega sklada, ta pa že sam po sebi zahteva regijsko reševanje problematike. Ker v Sloveniji regij še ni, je potrebno oblikovati partnerstvo več občin in tako imamo že sedaj primere oblikovanja več-občinskih projektov.

3.3. Načrtovanje in organiziranje več-občinskih projektov

Pri pripravi kohezijskih projektov, ki so večji infrastrukturni investicijski projekti in zato pogosto tudi več-občinski projekti, je priprava dokumentacije projekta zahtevna in pogosto dolgotrajna. Projektna dokumentacija mora vsebovati tehnično, tehnološko, okoljsko, prostorsko, varnostno in investicijsko (ekonomsko) dokumentacijo ter številna soglasja in dovoljenja. Pri načrtovanju takih projektov je pogosto potrebno precej naporov nameniti samemu posnetku stanja – ugotavljanju in usklajevanju obstoječega stanja. Zagotovitev ustrezno usklajene potrebne dokumentacije in dovoljenj za vse v partnerstvo vključene občine lahko označimo že kot prvi korak izvedbe projekta in fazo, ki že zahteva ustrezno organizacijsko in vodstveno strukturo. Pogosto je namreč zatečeno stanje obstoječe infrastrukture in občinskih predpisov, pa tudi dokumentacije na različnih ravneh, neusklajeno ter zahteva koordinirane aktivnosti že za samo uskladitev izhodiščnih podatkov in dokumentacije.

Zato v začetni fazi ni dovolj zgolj opredeliti vodjo projekta, temveč je potrebno že v fazi načrtovanja opredeliti projektni tim z organizacijsko in komunikacijsko strukturo. Že v fazi dogovarjanja občin za skupen nastop v več-občinskem projektu bi morali definirati projektni tim z ustrezno organizacijsko strukturo projekta. Ta mora prevzeti jasno postavljene naloge, ki so vezane na pripravo izhodiščnih podatkov in dokumentov, ki so podlaga za usklajevanje strategij in ciljev ter dokončno odločitve za skupen nastop občin v več-občinskem projektu. Po sprejemu take odločitve bi bilo dobro pregledati že oblikovano organizacijsko strukturo in jo po potrebi prilagoditi in znova natančno definirati naloge, cilje in rezultate. Vsaka nedorečenost povzroča težave pri izvajanju nalog in reševanju nesoglasij, hkrati pa se taka nedorečena organizacijska in vodstvena struktura hitro prenaša v naslednjo fazo. Tako nastaja vse več težav že pri samem koordiniranju aktivnosti, kakor tudi

v njihovem kasnejšem izvajanju. Nesoglasja, ki pogosto izhajajo iz nedorečenosti vodijo v časovno neučinkovitost izvajanja aktivnosti in pojavljajo se napake pri pripravi dokumentacije. Vse to pa pomembno vpliva na dvig tveganosti projekta že v fazi priprave in lahko ogrozi pridobitev pričakovanih evropskih sredstev.

Od začetka priprave potrebne dokumentacije in elaborata projekta do konca izvedbe večjih več-občinskih infrastrukturnih projektov preteče več let, lahko tudi 5 ali 10 let. Vsi elementi projekta, kot so datum začetka in konca izvedbe, finančni viri, tehnično-tehnološke rešitve in načrtovani rezultati, morajo biti v dokumentaciji, ki je predmet vloge za sofinanciranje, natančno določeni. Tako determinirane elemente projekta pa je zaradi togih pravil in organov upravljanja kasneje, kljub ugotovljeni napaki, zelo težko spremeniti. To je še en razlog več za resen pristop k načrtovanju in pripravi projektne elaborata, ki se ga je potrebno lotiti kot projekta samega. Sledi potreba po partnerskem sodelovanju v fazi izvedbe.

V elaboratu determinirane značilnosti, ki so bile potrjene s strani komisije oz. organov, ki dodeljujejo sofinancerska sredstva EU, bi naj ostale nespremenjene. To ni v skladu z novjšimi spoznanji strateškega managementa. Ta izpostavlja potrebo po prenašanju oblikovanja strategije v oblikovanje elaborata projekta. Dopusča oz. predvideva spremembe tudi v času samega izvajanja projekta vse do trenutka, ko sprememba še ne ogroža uresničitve, lahko pa pomeni spremembo, ciljev projekta. Do takih spoznanj so strokovnjaki strateškega managementa prišli zaradi velike hitrosti sprememb, ki smo jim vsakodnevno priča na trgu. Pričakovani namen projektov je v doseganju konkurenčnih prednosti, ki se lahko izniči, če izvedba projekta traja predolgo, in je nefleksibilna na spremenjene razmere na trgu, saj se razmere na trgu v času trajanja projekta lahko že toliko spremenijo, da rezultati projekta ne bi bili več uporabni. To pa je že druga tema, ki presega predmet tega prispevka.

Načrtovanje, pripravo in izvajanje večjih strateško pomembnih in obsežnejših infrastrukturnih projektov je z vidika projektnega managementa smiselno razdeliti v tri faze ter eksploatacijo:

1. Oblikovanje strategije in ciljev ter priprava izhodiščnih podatkov:

- posnetek stanja,
- usklajevanje strategij in ciljev partnerjev,
- načrtovanje naslednjih faz projekta.
-

2. Priprava projektne in investicijske dokumentacije ter pridobivanje dovoljenj:

- priprava tehnično-tehnološke dokumentacije,
- priprava ekonomske investicijske dokumentacije,
- priprava dokumentacije in izvedba postopov za zagotovitev virov financiranja.

3. Izbor izvajalcev in izvedba:

- priprava in izvedba javnih naročil ter sklenitev pogodb z izvajalci,
- uvedba v delo ter nadzor in spremljanje rezultatov,
- prevzem rezultatov.

4. Eksploatacija:

- prevzem ali predaja rezultatov v upravljanje,
- kontrola doseganja zastavljenih ciljev.

Aktivnosti so odvisne od vrste in kompleksnosti projekta, lahko jih je več ali manj, vendar bi osnovne faze v vsakem primeru pri bolj kompleksnih dlje trajajočih več-občinskih infrastrukturnih projektih bilo dobro razdeliti v vsaj navedene tri oz. štiri zgornje faze in definirati temeljne aktivnosti.

4. Sklep

V praksi občine pri pripravi projektov za pridobitev evropskih virov sredstev večinoma sledijo navodilom razpisov in zakonodaje, kot jo interpretirajo organi ministrstev, ki sredstva podeljujejo. Z načrtovanjem organizacije in managementa projekta se ne ukvarjajo. Včasih je v vlogi, to je v prijavnem obrazcu za pridobitev evropskih sredstev zahtevano, da se navede vodjo projekta in ključne kadre, vendar se v fazi izvajanja le-to z izjemo vodje projekta le redko upošteva. V izvajanje projekta občine pogosto vključujejo svoje notranje kadre stihijsko, po nekem principu mrežne organiziranosti, ki pa ni nikjer opredeljena, zunanje izvajalce pa pridobivajo s postopkom javnega naročanja, ki občinam omejuje vpliv na izbiro. Organiziranost projekta ostaja neopredeljena in vključevanje sodelavcev je prepuščeno vodji projekta ali pa če tega ni vztrajnosti izvajalcev, da poiščejo sogovornika.

Partnersko povezovanje občin je prisotno skoraj izključno zaradi pridobitve evropskih sredstev. Toda še takrat se pojavljajo v veliki meri partnerstva zgolj in samo za zadostitev pogojem razpisov. Pri kreiranju elaborata projekta občine iščejo stične točke z namenom zadostiti kriterijem razpisa in lastnim lokalnim interesom, ne pa tudi z namenom resničnega dolgoročnega sodelovanja in dejansko usklajenih dolgoročnih ciljev. Predvsem pogrešamo oblikovanje projektne partnerstev z namenom ustvarjanja sinergijskih učinkov od faze načrtovanja, skozi fazo izvedbe pa vse do faze eksploatacije učinkov projekta.

V naslednjem finančnem obdobju je pričakovati večji pritisk na povezovanje občin in oblikovanje več-občinskih projektov. Hkrati s tem bi morali razviti tudi ustrezna znanja s področja organiziranja in vodenja več-občinskih projektov, ki ne sme biti prepuščeno več iznajdljivosti posameznikov, temveč dogovorjeni in natančno opredeljeni organizacijski strukturi projekta, od managementa projekta navzdol. Naloge, pristojnosti in odgovornosti je potrebno definirati v organizacijskem navodilu in jih tudi dosledno izvajati. Samo v tako jasno zastavljeni organizacijski strukturi je moč pričakovati odgovorno in učinkovito pripravo in izvedbo projektov.

Branka Bensa, rojena leta 1977 v Čakovcu, živi in dela v Lendavi, kjer je tudi leta 1991 zaključila gimnazijo. Istega leta se je vpisala na študij na EPF v Mariboru in 2001 diplomirala iz smeri marketing. Že pred koncem študija se je zaposlila v družinskem podjetju, kjer je bila del ekipe, ki je uspešno zagnala še danes uspešno podjetje Artex, tovarna skladiščne opreme. Njeno področje je bilo vodenje financ in kadrovske službe, vendar jo je želja po nadgrajevanju strokovnega znanja in izkušenj peljala najprej na podiplomski študij organizacija in management in potem še projektno delo. Leta 2004 je sprejela ponudbo župana Občine Lendava in se zaposlila v podjetju, katerega poslanstvo je bilo usmerilo v pridobivanje sredstev EU in vodenje občinskih projektov. V desetih letih je uspešno pripravila številno investicijsko dokumentacijo, dokumentacijo za prijavo in izvajanje projektov, kakor tudi vodila in koordinirala tako neinvesticijske kot investicijske projekte različnih velikosti in zahtevnosti. Najzahtevnejša sta bila skupina projektov šestih občin, Dolinska kanalizacija, v vrednosti 27 mio EUR in projekt sedmih občin, Oskrba s pitno vodo Pomurja - sistem A, vreden 36 mio EUR. Ob tem se veliko angažira tudi v družbenem življenju kot tajnica Lions klub Lendava, predsednica Krajevne skupnosti Pince Marof - Benica ter pobudnica ustanovitve in podpredsednica društva Primorci in Istrani v Prekmurju. Branka Bensa, rojena leta 1977 v Čakovcu, živi in dela v Lendavi, kjer je tudi leta 1991 zaključila gimnazijo. Istega leta se je vpisala na študij na EPF v Mariboru in 2001 diplomirala iz smeri marketing. Že pred koncem študija se je zaposlila v družinskem podjetju, kjer je bila del ekipe, ki je uspešno zagnala še danes uspešno podjetje Artex, tovarna skladiščne opreme. Njeno področje je bilo vodenje financ in kadrovske službe, vendar jo je želja po nadgrajevanju strokovnega znanja in izkušenj peljala najprej na podiplomski študij organizacija in management in potem še projektno delo. Leta 2004 je sprejela ponudbo župana Občine Lendava in se zaposlila v podjetju, katerega poslanstvo je bilo usmerilo v pridobivanje sredstev EU in vodenje občinskih projektov. V desetih letih je uspešno pripravila številno investicijsko dokumentacijo, dokumentacijo za prijavo in izvajanje projektov, kakor tudi vodila in koordinirala tako neinvesticijske kot investicijske projekte različnih velikosti in zahtevnosti. Najzahtevnejša sta bila skupina projektov šestih občin, Dolinska kanalizacija, v vrednosti 27 mio EUR in projekt sedmih občin, Oskrba s pitno vodo Pomurja - sistem A, vreden 36 mio EUR. Ob tem se veliko angažira tudi v družbenem življenju kot tajnica Lions klub Lendava, predsednica Krajevne skupnosti Pince Marof - Benica ter pobudnica ustanovitve in podpredsednica društva Primorci in Istrani v Prekmurju.